

WYROK

W I M I E N I U

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Jarosław Komorowski

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Kujawa

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Danuty Mazur

po rozpoznaniu w dniu 13 stycznia 2014 roku

sprawy **G. K.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 244 k.k.

z powodu apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie w XII Zamiejscowym Wydziale Karnym z siedzibą w R. z dnia 11 września 2013 roku, sygn. akt XII K 377/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że w miejsce orzeczonej w punkcie 1. wyroku kary grzywny na podstawie art. 244 k.k. orzeka karę 5 (pięć) miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowo zawiesza na okres 5 (pięć) lat próby,

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

III. kosztami procesu za postępowanie odwoławcze obciąża oskarżonego G. K. i wymierza mu jedną opłatę za obie instancje w kwocie 120 zł.

SSO Jarosław Komorowski

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 września 2013 roku Sąd Rejonowy w Lesznie w XII Zamiejscowym Wydziale Karnym z siedzibą w R. w sprawie o sygn. akt XII K 377/13 uznał oskarżonego G. K. za winnego tego, że w S., gm. R., woj. (...), kierował rowerem nie stosując się do orzeczonego przez Sąd Rejonowy w Rawiczu środka karnego w postaci zakazu prowadzenia rowerów na okres 2 lat z dnia 17.10.2012 r., sygn. akt II K 292/12, tj. o przestępstwa z art. 244 k.k. i za to na podstawie art. 244 k. k. w zw. z art. 58 § 3 k. k. i art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył mu karę grzywny w wymiarze 70 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł. O kosztach procesu orzeczono w punkcie 2. wyroku, zwalniając oskarżonego od obowiązku ich poniesienia.

Od powyższego wyroku apelację wniósł prokurator, zaskarżając go w zakresie orzeczenia o karze na niekorzyść oskarżonego.

Zaskarżonemu wyrokowi apelujący zarzucił rażącą niewspółmierność kary wymierzonej oskarżonemu G. K. wynikającej z orzeczenia wobec niego - po zastosowaniu przepisu art. 58 § 3 k.k. - kary grzywny wymiarze 70 stawek dziennych i ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 10 złotych, wskutek niedostatecznego uwzględniania okoliczności obciążających, stopnia winy i społecznej szkodliwości czynu, co powoduje, że orzeczona kara pozbawiona

została pozbawiona wpływu zapobiegawczego i wychowawczego, którą ma osiągnąć w stosunku do oskarżonego oraz nie spełnia ona swoich zadań w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

W związku z powyższym apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu G. K. kary 5 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora okazała się częściowo zasadna.

Na wstępie niniejszego wywodu podkreślenia wymaga, że Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy rozważył wszystkie dowody i okoliczności ujawnione w toku przewodu sądowego i na ich podstawie dokonał trafnych ustaleń faktycznych. W oparciu o lekturę uzasadnienia zaskarżonego wyroku realizującego dyspozycję art. 424 § 1 k.p.k. można jednoznacznie stwierdzić, że sprawstwo i wina oskarżonego G. K. co do zarzucanego mu czynu zostały udowodnione. Sąd Odwoławczy nie dostrzegł również okoliczności, które w myśl art. 439 § 1 k.p.k., art. 440 k.p.k. bądź art. 455 k.p.k. należałoby wziąć pod uwagę z urzędu.

Przechodząc do zarzutu sformułowanego w apelacji prokuratora w postaci rażącej niewspółmierności, tj. łagodności orzeczonej kary przypomnieć należy, że o rażącej niewspółmierności kary można mówić jedynie wówczas, gdy suma zastosowanych kar i środków karnych, wymierzonych za popełnione przestępstwo, nie odzwierciedla należycie stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz nie zapewnia spełnienia celów kary. Ponadto, orzeczona kara lub środek karny mogą być uznane za niewspółmierne, gdy nie uwzględniają w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnionego czynu, jak i osobowości sprawcy (wyrok SN z dnia 30 czerwca 2009 r., WA 19/09, Lex nr 598172). Jak słusznie podkreśla się w orzecznictwie, nie każda nietrafność wymiaru kary uzasadnia zmianę orzeczenia. Zmianę taką uzasadnia jedynie "rażąca niewspółmierność", będąca istotną różnicą między karą wymierzoną przez Sąd I instancji, a taką karą, jaką należałoby orzec w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego rozważenia i uwzględnienia wszystkich okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary. Różnica ocen, o której wyżej mowa, musi być zasadniczej natury, a więc taka, która czyni, że dotychczasowa kara nie może być w żadnej mierze zaakceptowana (zob. wyrok SN z dnia 30 września 2003 r., (...) 56/03, Lex nr 471890).

G. K. został uznany za winnego popełnienia przestępstwa z art. 244 k.k., za które grozi kara pozbawienia wolności do lat 3. Za przypisane oskarżonemu przestępstwo Sąd Rejonowy, stosując przepis art. 58 § 3 k.k., wymierzył mu karę grzywny w wymiarze 70 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł.

Słuszne jest stanowisko prokuratora, że kara we wskazanym powyżej wymiarze jest rażąco łagodna i nie spełni celów kary wobec oskarżonego K.. Ustalając taki wymiar kary Sąd Rejonowy miał wprawdzie na względzie wszystkie istotne z punktu widzenia wymiaru kary okoliczności, jednakże dokonana w tym zakresie ocena nie zasługuje na akceptację. Poza tym rację ma apelujący, że uzasadnienie rozstrzygnięcia o karze jest stosunkowo lakoniczne i ogranicza się do przywołania przedmiotowych okoliczności, bez dokonania ich szczegółowej analizy, co utrudnia zarówno kontrolę instancyjną wyroku jak i sformułowanie konkretnych zarzutów celem jego zakwestionowania. Niemniej jednak argumentacja przedstawiona przez prokuratora w wywiedzionej apelacji okazała się trafna i musiała skutkować modyfikacją wyroku Sądu I instancji.

Odnosząc się do poszczególnych okoliczności przywołanych w uzasadnieniu kwestionowanego rozstrzygnięcia wskazać należy, że stopień winy G. K. i społecznej szkodliwości przypisanego mu czynu oraz jego wcześniejsza wielokrotna karalność wykluczają zdaniem Sądu Odwoławczego zastosowanie regulacji art. 58 § 3 k.k. Negując trafność ocen dokonanych przez Sąd I instancji podkreślić należy, że prowadząc rower wbrew orzeczonemu zakazowi G. K. okazał brak poszanowania dla obowiązującego porządku prawnego i wiążących go rozstrzygnięć sądowych. Nie jest przy tym tak, że z uwagi na korzystanie z pojazdu stanowiącego stosunkowo małe zagrożenie dla innych uczestników ruchu oraz niewyrządzenie przez oskarżonego żadnej szkody, jego zachowanie cechuje niewielki stopień społecznej szkodliwości i w związku z tym nie zasługuje na karę pozbawienia wolności, jak zdaje się twierdzić Sąd Rejonowy pisząc o kierowaniu „tak mało znaczącym pojazdem jak rower”. Należy mieć bowiem na uwadze,

że przedmiotem ochrony przestępstwa typizowanego w art. 244 k.k. nie jest bezpieczeństwo w ruchu drogowym, lecz respektowanie orzeczeń sądowych statuujących określony rodzaj zakazu lub nakazu. Prowadząc rower wbrew zakazowi oskarżony naruszył normę wyrażoną w art. 244 k.k. i to, jak słusznie podkreślił prokurator, 30 dni po uprawomocnieniu się wyroku skazującego go za przestępstwo określone w art. 244 k.k., co jednoznacznie potęguje naganność przypisanego mu zachowania. Odpowiedzialności oskarżonego w żadnym stopniu nie umniejsza przy tym okoliczność, że poruszał się on rowerem „nie po wysoce uczęszczanych arteriach drogowych”. Jak słusznie wywodzi prokurator, oskarżony został zatrzymany w odległości kilku kilometrów od miejsca zamieszkania, gdy „jechał rowerem dla zdrowia”, a „chciał się przejechać, bo był wtedy ładny dzień” (wyjaśnienia oskarżonego na k. 8v). Przywołana treść wyjaśnień oskarżonego wskazuje, że w żadnej mierze nie zasługuje on na łagodniejsze potraktowanie, gdyż jego stosunek do wiążącego go zakazu prowadzenia rowerów jest nad wyraz lekceważący. Należy bowiem z całą mocą podkreślić, że troska o stan zdrowia i chęć wykorzystania ładnej pogody nie uprawnia G. K. do lekceważenia wiążących go orzeczeń Sądu. Poza tym zwrócić należy uwagę, że wiek oskarżonego oraz jego dotychczasowe doświadczenie życiowe, w tym udział w kolejnych postępowaniach karnych, które zakończyły się wydaniem wobec niego wyroków skazujących powoduje, że naganność i konsekwencje czynu, którego dopuścił się G. K., były objęte jego pełną świadomością a wymagania wobec jego osoby są wyższe, niż np. wobec osoby dopiero wkraczającej w dorosłe życie i dopuszczającej się czynu zabronionego po raz pierwszy. Jednocześnie dotychczasowa karalność oskarżonego za przestępstwa godzące w różne dobra chronione prawem, w tym za przestępstwo określone w art. 244 k.k., stanowi doniosłą okoliczność obciążającą, której znaczenia nie umniejsza fakt przyznania się oskarżonego do winy, tym bardziej że został on złapany na gorącym uczynku popełnienia przestępstwa a treść jego wyjaśnień wskazuje, że nawet jeśli formalnie wyraził on skruchę w tym zakresie podczas pierwszego przesłuchania w sprawie, to w istocie bagatelizuje on naganność swojego zachowania. Poza tym pamiętać należy, że oskarżony dopuścił się przypisanego mu przestępstwa nie tylko krótko po uprawomocnieniu się skazania za popełniony w styczniu 2013 roku czyn realizujący znamiona opisane w art. 244 k.k., ale przy tym w okresie próby, na który Sąd Rejonowy w Rawiczu warunkowo zawiesił mu wykonanie orzeczonej kary 6 miesięcy pozbawienia wolności.

W tym stanie rzeczy podzielić należy stanowisko prokuratora, że wymierzona G. K. kara jest rażąco niewspółmiernie łagodna. Wymierzając oskarżonemu jednostkową karę 70 stawek dziennych grzywny po 10 zł każda stawka Sąd I instancji orzekł bowiem poza granicami sędziowskiego uznania, pomijając wszelkie dyrektywy sądowego wymiaru kary, którymi winien się kierować. Zgodzić należy się także ze skarżącym, że adekwatna z punktu widzenia wysokiego stopnia winy i znacznego stopnia społecznej szkodliwości przypisanego G. K. przestępstwa będzie kara 5 miesięcy pozbawienia wolności, która we właściwy sposób uwzględni wszystkie okoliczności przemawiające na niekorzyść oskarżonego i brak istotnych okoliczności łagodzących.

Jednocześnie wskazać należy, że w okolicznościach niniejszej sprawy zasadne jest zastosowanie wobec oskarżonego instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności. Dobrodziejstwo probacji jest bowiem swoistym środkiem polityki karnej stosowanym wobec sprawców nadających się do oddziaływań resocjalizacyjnych w warunkach wolnościowych. Przesłanką decydującą o tym, czy kara ma być orzeczona w postaci bezwzględnej, czy też z warunkowym zawieszeniem jej wykonania jest ocena, w jakiej postaci kara ta osiągnie cele wobec sprawcy przestępstwa. Uzależniona jest więc od tego, czy istnieją wystarczające podstawy do skonstruowania wobec niego pozytywnej prognozy kryminologicznej. Swoje przekonanie w tym zakresie sąd opiera na obiektywnych przesłankach w postaci postawy sprawcy, jego właściwości i warunków osobistych, dotychczasowego sposobu życia oraz zachowania się po popełnieniu przestępstwa. Co istotne również, rozważając kwestię warunkowego zawieszenia wykonania kary, sąd zobowiązany jest uwzględniać dyrektywy wynikające z art. 53 k.k., ale z uwagi na treść art. 69 § 2 k.k. dominującą rolę w tym zakresie odgrywają względy prewencji indywidualnej.

Nie tracąc z pola widzenia uprzedniej karalności oskarżonego a nawet faktu, że już raz korzystając z dobrodziejstwa probacji oskarżony nie wywiązał się z jego warunków stwierdzić należy, że istnieją jednak racjonalne podstawy do skonstruowania wobec oskarżonego G. K. pozytywnej prognozy kryminologicznej i do wymierzenia mu kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Sąd Odwoławczy podziela bowiem zapatrywanie, że sam fakt uprzedniej karalności nie wyklucza w każdym przypadku skonstruowania wobec sprawcy pozytywnej

prognozy kryminologicznej (por. m.in.: wyrok SN z dnia 17 listopada 2011 r., III KK 198/11, Lex nr 1109319, wyrok SA w Katowicach z dnia 26 marca 2009 r., II AKa 42/09, Lex nr 504090). Podkreślić jednak należy, że przywołane powyżej okoliczności powodują, iż prawidłowo skonstruowana wobec oskarżonego prognoza kryminologiczna charakteryzuje się pewnym stopniem niepewności. Skoro bowiem oskarżony po raz kolejny poruszał się rowerem wbrew orzeczonemu zakazowi, to istnieje obawa, że orzeczenie krótkiego okresu próby podziała na niego wręcz demotywująco. W związku z tym Sąd Okręgowy warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego kary na maksymalny okres próby, tj. 5 lat. Wskazany okres próby umożliwi bowiem efektywną weryfikację jego zachowania i to nie tylko w zakresie ewentualnego dalszego poruszania się rowerem wbrew obowiązującemu zakazowi, ale także w zakresie respektowania norm karnych i społecznych, które dotychczas oskarżony już kilkakrotnie naruszył. Ponadto nie można stracić z pola widzenia tego, że motywacją dla oskarżonego do przestrzegania porządku prawnego powinna być właśnie ciężąca nad nim możliwość wprowadzenia do wykonania warunkowo zawieszony kary pozbawienia wolności.

Reasumując powyższe rozważania stwierdzić należy, że w ocenie Sądu Okręgowego tylko kara pozbawienia wolności w wymiarze 5 miesięcy z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby stanowi trafną reakcję karną na przestępstwo popełnione przez G. K., albowiem wymierzona kara należyście odzwierciedla stopień społecznej szkodliwości przypisanego mu czynu oraz zapewnia spełnienie celów kary. Podkreślenia wymaga, że w ocenie Sądu Odwoławczego tak ukształtowany wymiar kary nie wpłynie negatywnie na realizację względów ogólnoprewencyjnych oraz zapobiegnie wykształceniu w społeczeństwie błędnego przekonania o nadmiernej pobłażliwości organów sprawiedliwości wobec sprawców tego rodzaju przestępstw. Jednocześnie będzie ona stanowiła dla oskarżonego realną przestrożę przed lekceważeniem porządku prawnego, albowiem musi on w końcu zrozumieć, że popełnianie kolejnych przestępstw nie popłaca i każdorazowo będzie się wiązać ze zdecydowaną reakcją organów wymiaru sprawiedliwości.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że w miejsce orzeczonej w punkcie 1. wyroku kary grzywny na podstawie art. 244 k.k. orzekł karę 5 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowo zawiesił na okres 5 lat próby (punkt I. wyroku).

W pozostałym zakresie należało zaskarżony wyrok utrzymać w mocy, albowiem dalej idące twierdzenia i wnioski apelacji okazały się nieuzasadnione, a Sąd Odwoławczy nie stwierdził żadnych okoliczności, które winny skutkować orzekaniem poza granicami środka odwoławczego (punkt II. wyroku).

O kosztach procesu orzeczono w kolejnym punkcie wyroku, obciążając nimi oskarżonego G. K.. Na podstawie art. 627 k.p.k. w zw. z art. 635 k.p.k. Sąd Okręgowy zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania odwoławczego i na podstawie art. 1, art. 2 ust. 1 pkt 2, art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity - Dz.U.83.49.223 ze zm.) wymierzył oskarżonemu opłatę za obie instancje w kwocie 120 zł.

SSO Jarosław Komorowski